

**6D020500 –«Филология» мамандығы бойынша философия докторы
(PhD) дәрежесін алу үшін орындалған Мүрсәлім Гүлнұр
Оразбекқызының
«Бүгінгі поэзиядағы мифологиялық сарын (Т. Әбдікәкімұлы,
Ұ. Есдәулет, Ж. Әскербекқызы лирикасы негізінде)» атты
диссертациясына
ПІКІР**

Мүрсәлім Гүлнұр Оразбекқызының «6D020500 -Филология» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алу үшін дайындаған «Бүгінгі поэзиядағы мифологиялық сарын (Т.Әбдікәкімұлы, Ұ.Есдәулет, Ж.Әскербекқызы лирикасы негізінде)» тақырыбындағы диссертациялық жұмысы өзекті тақырыптардың біріне арналған.

Бұл диссертацияда қазіргі поэзиядағы мифологиялық сарындар мен өз шығармашылықтарында мифтік мотивтерге қалам тербеген акындардың шеберлігі, философиялық ой қозғауы мен стильдік ерекшеліктері анықталған.

Еліміз егемендігін алып, тәуелсіздікке қол жеткізгеннен бері қазақ әдебиетінде өзіндік орны, өзіндік қолтаңбасы бар акындар еңбектеріне елеулі зерттеулер жүргізілуде. Дегенмен де, қазақ әдебиетіндегі мифологизм мәселесі, оның ішінде, қазақ поэзиясында бұл мәселе жан-жақты, жүйелі түрде сөз болмай отыр. Сондықтан да, автор әдебиеттануда мифологиялық ғылыми мектептің қалыптасуына үлес қосуды мақсат ете отырып, Шығыс Қазақстан өңірінде туған, бүгінде поэзия саласында өзіндік қолтаңбасы бар танымал акындар Т.Әбдікәкімұлы, Ұ.Есдәулет, Ж.Әскербекқызының шығармашылық мәтінмәндегі (контекст) мифтік образдар мен сюжеттердің терең тану үшін, осы аймақтың тарихына топономика поэзиясы арқылы байыптап үнілуді қажет деп санаған.

Бүгінгі поэзиядағы мифопоэтиканы зерттеудегі базалық нысан «миф» пен «архетип», топономикалық сакральді атаулар, тотемдік кие мен қасиет және т.б. культтік ұғымдар ұлттық кодты тануға үлкен мүмкіндік береді. Сондықтан, бүгінгі поэзиядағы этникалық жадтың рухани өзегіне бағыт-бағдар беретін мифтік көркемдік детальдардың қолданылуы мен мән-мағынасының сүбелі тұстарын саралап зерттеу бүгінгі таңда үлкен өзектілікке ие мәселе болып отыр. Зерттеу Қазақ Елінің Шығыс өңірінде туған акындарының творчествосынан бастау алуы, кең байтақ Қазақстанның барлық аймақтарындағы мифтік-сакральді жерлерді топономикалық поэзия арқылы тануға мұрындық болады деп санаймыз.

Диссертация мазмұны тақырыбына сай жазылған. Диссертацияда Т.Әбдікәкімұлы, Ұ.Есдәулет, Ж.Әскербекқызы лирикасындағы мифологиялық сарын жан-жақты талданған.

Зерттеу жұмысының мақсаты мен міндеттері әдебиеттануда мифологиялық ғылыми мектептің қалыптасуына үлес қосу және көнеден жеткен мифологиялық құбылыстарға көзқарастар бағдарына салыстыру жасай отырып, мифтік сарындардың бүгінгі поэзиядағы

реминисценцияланған түрлерін іріктеп, акындардың көркемдік таным әлемін ғылыми тұрғыда тануға бағытталған.

Диссертацияда автор казак әдебиетіндегі мифологияға катысты зерттеу жұмыстары мен олардың мазмұндық бағытын карастыра келе, ұлттық менталитеттің өзіндік тұстарын көпе-көрнеу жиіркенішті етіп көрсететін көп бұрмалаушылық арқылы өзге халыктардан үлгі алуға бағытталған әдебиетпен ауыздандырылған кезендерге сыни пікір білдірген.

Барлық қорытындылар ғылыми тұрғыдан карағанда ауқымды дәлелдемелерде негізделген (гуманитарлық бағыттары бойынша). Ғылыми нәтижелерге қол жеткізуде нақты фактілерге сүйенген.

Диссертацияның теориялық маңызы жоғары, себебі, зерттеу нәтижелері казак әдебиетіндегі мифологизм мәселелерінің толығына елеулі үлес қосады.

Қорыта келгенде, диссертациялық жұмыс бүгінгі күні өте өзекті тақырыпқа арналып, диссертант жұмыс қорытындысында өте жақсы нәтижелерге қол жеткізген дей келе, Мүрсәлім Гүлнұр Оразбекқызының «Бүгінгі поэзиядағы мифологиялық сарын (Т.Әбдікәкімұлы, Ұ.Есдәулет, Ж.Әскербекқызы лирикасы негізінде)» жұмысы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алуға лайықты деп есептеймін.

КЕАҚ «Торайғыров университеті»
«Филология» кафедрасының
менгерушісі, филология ғылымдарының
докторы, профессор

Н. К. Жүсіпов

